

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 25 listopada 2024 r.
(OR. en)

15095/24

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2024/0599(NLE)

SOC 797
EMPL 547
ECOFIN 1228
EDUC 428

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: DECYZJA RADY w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia
państw członkowskich

DECYZJA RADY (UE) 2024/ ...

z dnia ...

w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 148 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego¹,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia³,

¹ Opinia z dnia 23 października 2024 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

² Opinia z dnia 23 października 2024 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

³ Opinia z dnia 23 października 2024 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Państwa członkowskie i Unia, mając na względzie osiągnięcie określonych w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) celów, jakimi są pełne zatrudnienie i postęp społeczny, zrównoważony wzrost gospodarczy, wysoki poziom ochrony i poprawa jakości środowiska, powinny współpracować w kierunku wypracowania skoordynowanej strategii na rzecz zatrudnienia, a w szczególności na rzecz wspierania wysokiego poziomu kwalifikacji i wykształcenia pracowników oraz ich zdolności do dostosowywania się, a także wspierania inkluzywnych i odpornych rynków pracy zorientowanych na przyszłość i reagujących na zmiany gospodarcze. Państwa członkowskie powinny uznawać wspieranie zatrudnienia za kwestię będącą przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz koordynować swoje działania w tym względzie w ramach Rady.
- (2) Zadaniem Unii jest zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji, a także wspieranie sprawiedliwości społecznej i ochrony socjalnej, równości kobiet i mężczyzn, solidarności między pokoleniami oraz ochrony praw dziecka, jak określono w art. 3 TUE. Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia powinna brać pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem wykluczenia społecznego, oraz z wysokim poziomem kształcenia, szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego, jak określono w art. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

- (3) Zgodnie z TFUE Unia opracowała i wdrożyła instrumenty koordynacji polityki w dziedzinie polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia. Do instrumentów tych należą zawarte w załączniku do niniejszej decyzji wytyczne dotyczące polityk zatrudnienia państw członkowskich (zwane dalej „wytycznymi dotyczącymi zatrudnienia”) wraz z określonymi w zaleceniu Rady (UE) 2015/1184⁴ ogólnymi wytycznymi dotyczącymi polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii – które łącznie stanowią zintegrowane wytyczne. Wytyczne dotyczące zatrudnienia powinny ukierunkowywać realizację polityki w państwach członkowskich i w Unii, odzwierciedlając współzależności między państwami członkowskimi. Otrzymany w ten sposób zestaw skoordynowanych polityk i reform unijnych i krajowych stanowi odpowiednią całościową kombinację zrównoważonej polityki gospodarczej, polityki zatrudnienia i polityki społecznej, która to kombinacja powinna również przynieść pozytywne skutki dla rynków pracy i ogółu społeczeństwa, wzmocnić odporność gospodarczą i społeczną oraz zapewniać skuteczną reakcję na średnio- i długoterminowe wyzwania, a także na skutki kryzysów, takich jak pandemia COVID-19 oraz wzrost kosztów utrzymania związany z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie.

⁴ Zalecenie Rady (UE) 2015/1184 z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii Europejskiej (Dz.U. L 192 z 18.7.2015, s. 27).

- (4) W celu zwiększenia postępu gospodarczego i społecznego, w tym pozytywnej konwergencji, wsparcia transformacji ekologicznej i cyfrowej, wzmocnienia bazy przemysłowej Unii oraz doprowadzenia do tego, aby rynki pracy w Unii były sprzyjały włączeniu społecznemu oraz były odporne, państwa członkowskie powinny zająć się niedoborami pracowników i umiejętności oraz promować wysokiej jakości kształcenie i szkolenie dla wszystkich, ze szczególnym naciskiem na poprawę podstawowych umiejętności, zwłaszcza wśród uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, oraz na STEM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka) w edukacji szkolnej i szkolnictwie wyższym, ukierunkowane na przyszłość kształcenie i szkolenie zawodowe oraz podnoszenie i zmianę kwalifikacji przez całe życie, a także skuteczną aktywną politykę rynku pracy oraz poprawę warunków pracy i możliwości rozwoju kariery, przy jednoczesnym poszanowaniu roli i autonomii partnerów społecznych. Ma to szczególne znaczenie dla słabiej rozwiniętych, odległych i najbardziej oddalonych regionów Unii, gdzie potrzeby są największe. Niedoborom można ponadto zaradzić poprzez poprawę sprawiedliwej wewnątrzunijnej mobilności pracowników i osób uczących się oraz przyciąganie talentów spoza Unii. Dodatkowo należy wzmocnić powiązania między systemami kształcenia i szkolenia a rynkiem pracy oraz zapewnić uznawanie umiejętności, wiedzy i kompetencji nabytych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

- (5) Wytyczne dotyczące zatrudnienia są spójne z nowymi unijnymi ramami zarządzania gospodarczego, które weszły w życie w dniu 30 kwietnia 2024 r.⁵, oraz z obowiązującymi przepisami Unii i różnymi inicjatywami Unii, w tym z zaleceniami Rady z dnia 14 czerwca 2021 r.⁶, z dnia 29 listopada 2021 r.⁷, z dnia 5 kwietnia 2022 r.⁸, z dnia 16 czerwca 2022 r.⁹, z dnia 28 listopada 2022 r.¹⁰, z dnia 8 grudnia 2022 r.¹¹,

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁶ Zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci (Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14).

⁷ Zalecenie Rady z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie podejść uwzględniających kształcenie mieszane na rzecz wysokiej jakości i włączającego szkolnictwa podstawowego i średniego (Dz.U. C 504 z 14.12.2021, s. 21).

⁸ Zalecenie Rady z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie tworzenia powiązań na rzecz skutecznej europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (Dz.U. C 160 z 13.4.2022, s. 1).

⁹ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju 2022/C 243/01 (Dz.U. C 243 z 27/06/2022, s. 1). Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 10), zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie indywidualnych rachunków szkoleniowych (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 26) i zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35).

¹⁰ Zalecenie Rady z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie dróg do sukcesu szkolnego, zastępujące zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki (Dz.U. C 469 z 9.12.2022, s. 1).

¹¹ Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej (Dz.U. C 476 z 15.12.2022, s. 1) oraz zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: cele barcelońskie na 2030 r. (Dz.U. C 484 z 20.12.2022, s. 1).

z dnia 30 stycznia 2023 r.¹², z dnia 12 czerwca 2023 r.¹³ i z dnia 27 listopada 2023 r.¹⁴,
zaleceniem Komisji (UE) 2021/402¹⁵, rezolucją Rady z dnia 26 lutego 2021 r.¹⁶,
komunikatami Komisji z dnia 9 grudnia 2021 r. w sprawie budowania gospodarki służącej
ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej, z dnia 30 września 2020 r.
w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027, z dnia 3
marca 2021 r.: Unia równości: Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na
lata 2021–2030, z dnia 7 września 2022 r. w sprawie Europejskiej strategii w dziedzinie
opieki, z dnia 1 lutego 2023 r. w sprawie Planu przemysłowego Zielonego Ładu na miarę
epoki neutralności emisyjnej, z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie wzmacniania dialogu
społecznego w Unii Europejskiej, z dnia 28 września 2022 r. w sprawie lepszej skutków
dystrybucyjnych polityki państw członkowskich oraz z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie
niedoboru pracowników i umiejętności w UE: plan działania, decyzjami Parlamentu
Europejskiego i Rady (UE) 2021/2316¹⁷ i (UE) 2023/936¹⁸

-
- ¹² Zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1).
- ¹³ Zalecenie Rady z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie wzmacniania dialogu społecznego w Unii Europejskiej (Dz.U. C, 2023/1389, 6.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).
- ¹⁴ Zalecenie Rady z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej (Dz.U. C, 2023/1344, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).
- ¹⁵ Zalecenie Komisji (UE) 2021/402 z dnia 4 marca 2021 r. w sprawie skutecznego aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (EASE) (Dz.U. L 80 z 8.3.2021, s. 1).
- ¹⁶ Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1).
- ¹⁷ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2316 z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Roku Młodzieży (2022) (Dz.U. L 462 z 28.12.2021, s. 1).
- ¹⁸ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/936 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie Europejskiego Roku Umiejętności (Dz.U. L 125 z 11.5.2023, s. 1).

i dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041¹⁹,
(UE) 2022/2381²⁰, (UE) 2023/970²¹ oraz (UE) 2024/2831²².

-
- ¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej (Dz.U. L 275 z 25.10.2022, s. 33).
- ²⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2381 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów spółek giełdowych oraz powiązanych środków (Dz.U. L 315 z 7.12.2022, s. 44).
- ²¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/970 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania (Dz.U. L 132 z 17.5.2023, s. 21).
- ²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2831 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform (Dz.U. L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

- (6) W ramach europejskiego semestru połączono ze sobą różne instrumenty, tworząc nadrzędne ramy zintegrowanej wielostronnej koordynacji i nadzoru polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w Unii. Dążąc do zrównoważenia środowiskowego, produktywności, sprawiedliwości i stabilności makroekonomicznej, w ramach europejskiego semestru uwzględniono jednocześnie zasady Europejskiego filaru praw socjalnych, ogłoszonego przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w listopadzie 2017 r.²³ (zwanego dalej „Europejskim filarem praw socjalnych”) oraz odpowiednie narzędzie monitorowania – tablicę wskaźników społecznych, umożliwiając również analizę zagrożeń i wyzwań dla pozytywnej konwergencji społecznej w Unii, a ponadto przewidziano zdecydowane zaangażowanie partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron. Europejski semestr wspiera również realizację celów zrównoważonego rozwoju określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Polityki Unii i państw członkowskich w dziedzinie gospodarki i zatrudnienia powinny iść w parze ze sprawiedliwym przechodzeniem Unii na neutralną klimatycznie, zrównoważoną środowiskowo i cyfrową gospodarkę, zwiększać konkurencyjność i produktywność, zapewniać odpowiednie warunki pracy, wspierać innowacje, promować demokrację w miejscu pracy, dialog społeczny, sprawiedliwość społeczną, równość szans i pozytywną konwergencję społeczno-gospodarczą oraz eliminować nierówności i dysproporcje regionalne, a także obejmować walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

²³ Międzyinstytucjonalna proklamacja Europejskiego filaru praw socjalnych (Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10).

- (7) Zmiana klimatu oraz inne wyzwania związane ze środowiskiem, potrzeba zapewnienia sprawiedliwej zielonej transformacji, niezależności energetycznej i zwiększonej konkurencyjności przemysłu o zerowej emisji netto oraz potrzeba zapewnienia otwartej strategicznej autonomii Europy, a także rozwój cyfryzacji, sztucznej inteligencji i gospodarki platformowej, wzrost wymiaru telepracy oraz zmiany demograficzne głęboko przekształcają gospodarki i społeczeństwa Unii. Unia i jej państwa członkowskie powinny współpracować, aby skutecznie i proaktywnie odpowiadać na takie zmiany strukturalne i w razie potrzeby dostosowywać istniejące systemy, uznając ścisłą współzależność gospodarek i rynków pracy państw członkowskich, oraz odnośne polityki. Wymaga to skoordynowanych, ambitnych i skutecznych działań politycznych zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym, przy jednoczesnym uznaniu roli partnerów społecznych, zgodnie z TFUE oraz unijnymi przepisami dotyczącymi zarządzania gospodarczego, z uwzględnieniem Europejskiego filaru praw socjalnych. Wśród takich działań politycznych powinny znaleźć się: stymulowanie zrównoważonych inwestycji we wszystkich regionach Unii, odnowienie zobowiązania na rzecz przeprowadzenia w odpowiedniej kolejności reform i inwestycji przyczyniających się do przyspieszenia zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości, zwiększania produktywności, zapewnienia sprawiedliwych warunków pracy, spójności społecznej i terytorialnej, pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej, odporności i odpowiedzialności budżetowej.

Jak stwierdzono w zaleceniu Rady w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju, systematyczne włączanie wymiaru kształcenia i szkolenia do innych polityk związanych z transformacją ekologiczną i zrównoważonym rozwojem w perspektywie uczenia się przez całe życie może wspierać wdrażanie tych polityk. Należy zapewnić wsparcie w ramach istniejących unijnych programów finansowania, w szczególności z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241²⁴ i z funduszy polityki spójności, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057²⁵ oraz z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego regulowanego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058²⁶, a także z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056²⁷. Działania polityczne powinny łączyć środki po stronie podaży i popytu oraz uwzględniać wpływ takich środków na gospodarkę, środowisko, zatrudnienie oraz społeczeństwo.

²⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21).

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

- (8) W Europejskim filarze praw socjalnych określono dwadzieścia zasad i praw mających na celu wspieranie dobrze funkcjonujących i sprawiedliwych rynków pracy i systemów opieki społecznej, w trzech kategoriach: równe szanse i dostęp do zatrudnienia; sprawiedliwe warunki pracy oraz ochrona socjalna i włączenie społeczne. Wyznaczają one Unii strategiczny kierunek, zapewniając, aby transformacja w kierunku neutralności klimatycznej, zrównoważoności środowiskowej i cyfryzacji, a także skutki zmian demograficznych były sprawiedliwe i uczciwe pod względem społecznym oraz pozwoliły utrzymać spójność terytorialną. Europejski filar praw socjalnych wraz z towarzyszącą mu tablicą wskaźników społecznych stanowią wytyczne w zakresie monitorowania wyników państw członkowskich, jeśli chodzi o zatrudnienie i sytuację społeczną, w tym pozytywną konwergencję społeczną w Unii, w ramach semestru europejskiego, stymulowania reform i inwestycji na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz godzenia aspektu społecznego z rynkowym w dzisiejszej nowoczesnej gospodarce, w tym poprzez promowanie gospodarki społecznej. W dniu 4 marca 2021 r. Komisja przedstawiła Plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych (zwany dalej „planem działania”), obejmujący ambitne, a jednocześnie realistyczne główne cele Unii w obszarze zatrudnienia na 2030 r. (co najmniej 78 % ludności w wieku 20–64 lat powinno mieć zatrudnienie), umiejętności (co najmniej 60 % wszystkich dorosłych powinno co roku uczestniczyć w szkoleniach) i ograniczania ubóstwa (zmniejszenie o co najmniej 15 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym o pięć milionów dzieci) (zwane dalej „głównymi celami Unii na 2030 r.”) oraz uzupełniające cele częściowe, a także zmienioną tablicę wskaźników społecznych.

- (9) W dniu 8 maja 2021 r., na Szczycie Społecznym w Porto, szefowie państw lub rządów uznali, że wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych wzmocni dążenie Unii do cyfrowej, zielonej i sprawiedliwej transformacji oraz przyczyni się do osiągnięcia pozytywnej konwergencji społecznej i gospodarczej oraz sprostania wyzwaniom demograficznym. Szefowie państw lub rządów podkreślili, że podstawę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności stanowią wymiar socjalny, dialog społeczny i aktywne zaangażowanie partnerów społecznych, a także z zadowoleniem przyjęli też nowe główne cele Unii. Potwierdzili swoją determinację, zgodnie z programem strategicznym Rady Europejskiej na lata 2019–2024, aby nadal pogłębiać wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych na poziomie unijnym i krajowym, z należyтым uwzględnieniem odpowiednich kompetencji oraz zasad pomocniczości i proporcjonalności. Wreszcie podkreślili oni znaczenie ścisłego monitorowania, w tym na najwyższym szczeblu, postępów osiągniętych we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych i głównych celów Unii na 2030 r.

- (10) Szefowie państw lub rządów na Szczycie Społecznym w Porto oraz członkowie Rady Europejskiej na posiedzeniu w czerwcu 2021 r. z zadowoleniem przyjęli główne cele Unii na 2030 r. Będą one pomocne, podobnie jak tablica wskaźników społecznych, w monitorowaniu postępów we wdrażaniu zasad Europejskiego filaru praw socjalnych w ramach koordynacji strategii politycznej semestru europejskiego. Na Szczycie Społecznym w Porto wezwano ponadto państwa członkowskie do wyznaczenia ambitnych celów krajowych, które – z należyтым uwzględnieniem pozycji wyjściowej każdego państwa członkowskiego – powinny stanowić odpowiedni wkład w osiągnięcie głównych celów Unii na 2030 r. W okresie od września 2021 r. do czerwca 2022 r. państwa członkowskie przedstawiły na zaproszenie Komisji swoje cele krajowe. Na posiedzeniu Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów w czerwcu 2022 r. ministrowie państw członkowskich podkreślili, jak ważne jest ściśle monitorowanie postępów we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych i głównych celów Unii na 2030 r. W tym kontekście postępy w osiąganiu tych celów krajowych są monitorowane we wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu na 2024 r. przyjętym przez Radę w dniu 11 marca 2024 r. (zwanym dalej „wspólnym sprawozdaniem o zatrudnieniu na 2024 r.”), a nadzór nad ich realizacją stanowi jedno z narzędzi monitorowania w ramach europejskiego semestru. Ponadto we wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu na 2024 r. na zasadzie pilotażowej zawarto „pierwszy etap analizy dotyczącej poszczególnych państw”, w której przedstawiono potencjalne zagrożenia dla pozytywnej konwergencji społecznej, zgodnie z cechami ram konwergencji społecznej, a także wskazano siedem państw członkowskich doświadczających potencjalnych zagrożeń. Wniosek ten doprowadził do pogłębionej „analizy na drugim etapie” w odniesieniu do tych siedmiu uczestniczących w analizie państw członkowskich, która wykazała, że ogólne wyzwania nie zostały potwierdzone w odniesieniu do wszystkich z nich.

- (11) W następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę Rada Europejska w swoich konkluzjach z dnia 24 lutego 2022 r. potępiła działania Rosji, które mają na celu osłabienie bezpieczeństwa i stabilności w Europie i na świecie, oraz wyraziła solidarność z narodem ukraińskim, zwracając uwagę na naruszenie prawa międzynarodowego i zasad Karty Narodów Zjednoczonych przez Rosję. W obecnej sytuacji tymczasowa ochrona, przyznana decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382²⁸ i przedłużona decyzją wykonawczą Rady (UE) 2023/2409²⁹, zapewnia szybką i skuteczną pomoc w Unii osobom przesiedlonym uciekającym przed rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie oraz umożliwia takim osobom korzystanie w całej Unii z minimalnych praw, które zapewniają odpowiedni poziom ochrony. Osoby przesiedlone z Ukrainy, uczestnicząc w unijnych rynkach pracy, mogą nadal przyczyniać się do wzmocnienia gospodarki Unii oraz do wsparcia swojego kraju i jego mieszkańców. Nabyte przez nich doświadczenie i umiejętności mogą w przyszłości przyczynić się do odbudowy Ukrainy. W przypadku dzieci i nastolatków bez opieki tymczasowa ochrona zapewnia prawo do opieki prawnej oraz umożliwia korzystanie z edukacji i placówek opieki. Państwa członkowskie powinny nadal angażować partnerów społecznych w opracowywanie, wdrażanie i ocenę środków politycznych podejmowanych w obliczu wyzwań w zakresie zatrudnienia i umiejętności, w tym uznawania kwalifikacji osób przesiedlonych z Ukrainy. Partnerzy społeczni odgrywają kluczową rolę w łagodzeniu skutków wojny, jeśli chodzi o utrzymanie zatrudnienia i produkcji.

²⁸ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz.U. L 71 z 4.3.2022, s. 1).

²⁹ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2023/2409 z dnia 19 października 2023 r. w sprawie przedłużenia tymczasowej ochrony wprowadzonej decyzją wykonawczą (UE) 2022/382 (Dz.U. L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

- (12) Reformy rynku pracy, w tym krajowe mechanizmy ustalania wynagrodzenia, powinny być zgodne z krajowymi praktykami dialogu społecznego i rokowań zbiorowych oraz z autonomią partnerów społecznych, z myślą o zapewnieniu godziwego wynagrodzenia umożliwiającego godny poziom życia, trwały wzrost gospodarczy oraz pozytywną konwergencję społeczno-gospodarczą. Takie reformy powinny umożliwić szerokie uwzględnianie czynników społeczno-gospodarczych, w tym poprawę w zakresie zrównoważoności, konkurencyjności, innowacji, tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości, godnych warunków pracy, demokracji w miejscu pracy, równości płci, zmniejszania ubóstwa pracujących, edukacji, szkoleń i umiejętności, zdrowia publicznego, ochrony socjalnej i włączenia społecznego oraz realnych dochodów. Znaczenie dialogu społecznego w radzeniu sobie z wyzwaniami w świecie pracy, w tym z niedoborami pracowników i umiejętności, potwierdzono na szczycie w Val Duchesse w 2024 r.

- (13) Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne fundusze unijne wspierają państwa członkowskie we wdrażaniu reform i inwestycji, które są zgodne z priorytetami Unii, dzięki czemu gospodarki i społeczeństwa w Unii stają się bardziej zrównoważone, odporniejsze i lepiej przygotowane na zieloną i cyfrową transformację w zmieniającym się kontekście, który nastąpił po pandemii COVID-19. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie jeszcze bardziej nasiliła istniejące wcześniej wyzwania społeczno-gospodarcze, ponieważ wyższe ceny energii szczególnie dotknęły gospodarstwa domowe o niskich dochodach. Państwa członkowskie i Unia powinny nadal zapewniać łagodzenie skutków społecznych, gospodarczych oraz skutków dla zatrudnienia oraz powinny zapewniać sprawiedliwy i uczciwy pod względem społecznym charakter transformacji, także ze względu na fakt, że większa otwarta strategiczna autonomia i przyspieszona zielona transformacja pomogą zmniejszyć zależność od importu energii i innych strategicznych produktów i technologii, w szczególności z Rosji. Konieczne jest wzmocnienie odporności oraz dążenie do integracyjnego i odpornego społeczeństwa, zapewniającego ludziom ochronę, a także możliwość przewidywania zmian i zarządzania nimi oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym.
- (14) Aby wspierać zmiany na rynku pracy oraz w pełni czerpać z jego niewykorzystanego potencjału, także zgodnie z podejściem opartym na aktywnym włączeniu i w świetle transformacji ekologicznej i cyfrowej, potrzebny jest spójny zestaw aktywnych polityk rynku pracy, obejmujący tymczasowe i ukierunkowane zachęty na rzecz zatrudniania i zmiany pracy, strategie w zakresie umiejętności, w tym uczenia się na rzecz zielonej transformacji i zrównoważonego rozwoju, oraz ukierunkowane, skuteczne i elastyczne usługi w zakresie zatrudnienia. Należy zapewnić odpowiednie warunki pracy, w tym bezpieczeństwo i higienę pracy, oraz zdrowie fizyczne i psychiczne pracowników.

- (15) Należy zwalczać wszelkie formy dyskryminacji, zapewniać równość płci oraz wspierać zatrudnienie grup niedostatecznie reprezentowanych na rynku pracy. Należy zapewnić wszystkim równy dostęp i równe szanse oraz ograniczyć ubóstwo i wykluczenie społeczne, w szczególności dzieci, osób z niepełnosprawnościami i Romów, w szczególności poprzez zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynków pracy oraz odpowiednich i sprzyjających włączeniu społecznemu systemów ochrony socjalnej, jak określono w zaleceniach Rady z dnia 8 listopada 2019 r.³⁰ i z dnia 30 stycznia 2023 r.³¹. Ponadto należy usunąć bariery dla włączającego i zorientowanego na przyszłość kształcenia, szkolenia, uczenia się przez całe życie i uczestnictwa w rynku pracy. Państwa członkowskie powinny inwestować we wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, zgodnie z europejską gwarancją dla dzieci i zaleceniem: „cele barcelońskie na 2030 r.”, w zwiększanie atrakcyjności i włączającego charakteru kształcenia i szkolenia zawodowego, zgodnie z zaleceniami Rady z dnia 24 listopada 2020 r.³², oraz w umiejętności cyfrowe i ekologiczne, zgodnie z Planem działania w dziedzinie edukacji cyfrowej oraz zaleceniami w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju i w sprawie dróg do sukcesu szkolnego. Dostęp do przystępnych cenowo mieszkań o odpowiednich warunkach, w tym mieszkań socjalnych, jest niezbędnym warunkiem zapewnienia równych szans. Należy zająć się problemem bezdomności, w szczególności poprzez środki zapobiegawcze i promowanie dostępu do stałego zakwaterowania oraz zapewnienie pomocniczych usług wsparcia.

³⁰ Zalecenie Rady z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie dostępu pracowników oraz osób samozatrudnionych do ochrony socjalnej (Dz.U. C 387 z 15.11.2019, s. 1).

³¹ Zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1).

³² Zalecenie Rady z 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności. (Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1).

Szczególne znaczenie w kontekście potencjalnych przyszłych zagrożeń dla zdrowia oraz starzejących się społeczeństw ma terminowy i równy dostęp do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 8 grudnia 2022 r.³³, oraz do usług opieki zdrowotnej, w tym profilaktyki i promocji opieki zdrowotnej. Należy nadal wykorzystywać potencjał osób z niepełnosprawnościami w zakresie przyczyniania się do wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego, zgodnie ze strategią na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami, w której zwrócono się do państw członkowskich o ustanowienie celów w zakresie zatrudnienia i kształcenia dorosłych z myślą o osobach z niepełnosprawnościami. W unijnych ramach strategicznych dotyczących Romów³⁴ podkreślono potencjał zmarginalizowanych społeczności romskich w zakresie zmniejszenia niedoboru pracowników i umiejętności oraz wyznaczono cel, jakim jest zmniejszenie co najmniej o połowę luki w zatrudnieniu między Romami a ogółem ludności. Nowe technologie i ewoluujące miejsca pracy w całej Unii pozwalają na bardziej elastyczną organizację pracy, a także większą produktywność i równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, a jednocześnie przyczyniają się do realizacji zobowiązań Unii w zakresie ochrony środowiska. Opisywane zmiany wiążą się również z nowymi wyzwaniami dla rynków pracy mającymi wpływ na warunki pracy, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz skuteczny dostęp do odpowiedniej ochrony socjalnej pracowników i osób samozatrudnionych. Państwa członkowskie we współpracy z partnerami społecznymi powinny zapewniać, aby nowe formy organizacji pracy przekładały się na wysokiej jakości miejsca pracy oraz odpowiednio zdrowe i bezpieczne miejsca zatrudnienia i warunki pracy, a także równowagę między życiem zawodowym a prywatnym oraz aktywne starzenie się w dobrym zdrowiu, utrzymanie ustanowionych praw pracowniczych i socjalnych, a także wzmocnienie europejskiego modelu społecznego.

³³ Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej (Dz.U. C 476 z 15/12/2022, s. 1).

³⁴ Komunikat Komisji z dnia 7 października 2020 r., zatytułowany „Unia równości: unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów” oraz zalecenie Rady z dnia 12 marca 2021 r. w sprawie równouprawnienia, włączenia i partycypacji Romów (Dz.U./ C 93 z 19.3.2021, s. 1).

- (16) Zintegrowane wytyczne powinny stanowić podstawę zaleceń dla poszczególnych krajów, jakie Rada skierowuje do państw członkowskich. Państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystać swoje zasoby REACT-EU udostępnione zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221³⁵, które zwiększa wsparcia dla funduszy polityki spójności i dla Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym do 2023 r. Ze względu na obecny kryzys ukraiński rozporządzenie (UE) 2020/2221 zostało dodatkowo uzupełnione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/562³⁶, a także przez kolejną zmianę do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060³⁷ dotyczącą zwiększenia płatności zaliczkowych na rzecz REACT-EU oraz przez nową stawkę jednostkową, aby pomóc przyspieszyć integrację osób opuszczających Ukrainę i wjeżdżających do Unii, jak przewidziano w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/613³⁸.

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do zasobów dodatkowych i przepisów wykonawczych w celu zapewnienia pomocy na wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność (REACT-EU) (Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 30).

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/562 z dnia 6 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do działań polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE) (Dz.U. L 109 z 8.4.2022, s. 1).

³⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/613 z dnia 12 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do zwiększonych płatności zaliczkowych z zasobów REACT-EU oraz ustanowienia stawki jednostkowej (Dz.U. L 115 z 13.4.2022, s. 38).

Ponadto w okresie programowania 2021–2027 państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystywać Europejski Fundusz Społeczny Plus, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne fundusze unijne, w tym Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a także program InvestEU ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523³⁹ oraz Instrument Wsparcia Technicznego, w celu wspierania wysokiej jakości zatrudnienia i inwestycji społecznych, zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, przeciwdziałania dyskryminacji, zapewniania dostępności i włączenia społecznego oraz promowania możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników, uczenia się przez całe życie oraz wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dla wszystkich, w tym alfabetyzmu cyfrowego i umiejętności cyfrowych, aby wyposażać ich w wiedzę i kwalifikacje wymagane w gospodarce cyfrowej i zielonej. Państwa członkowskie powinny także w pełni korzystać z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691⁴⁰, aby wspierać pracowników zwalnianych wskutek restrukturyzacji na dużą skalę, na przykład w wyniku transformacji społeczno-gospodarczych będących skutkiem globalnych trendów oraz zmian technologicznych i środowiskowych. Choć zintegrowane wytyczne skierowane są do państw członkowskich i Unii, ich realizacja powinna przebiegać w partnerstwie ze wszystkimi organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, a także w ścisłej współpracy z parlamentami oraz partnerami społecznymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁴⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1309/2013 (Dz.U. L 153 z 3.5.2021, s. 48).

- (17) Komitet ds. Zatrudnienia i Komitet Ochrony Socjalnej powinny monitorować wdrażanie odpowiednich polityk w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia zgodnie ze swoimi uprawnieniami, określonymi w TFUE. Komitety te oraz inne organy przygotowawcze Rady zaangażowane w koordynację polityk gospodarczych i społecznych powinny ściśle ze sobą współpracować. Należy utrzymać dialog merytoryczny między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, w szczególności w kwestii wytycznych dotyczących zatrudnienia.
- (18) Skonsultowano się z Komitetem Ochrony Socjalnej,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym przyjmuje się zawarte w załączniku wytyczne dotyczące polityk zatrudnienia państw członkowskich (zwane dalej „wytycznymi dotyczące zatrudnienia”). Wytyczne dotyczące zatrudnienia stanowią część zintegrowanych wytycznych.

Artykuł 2

Państwa członkowskie uwzględniają wytyczne dotyczące zatrudnienia w swojej polityce zatrudnienia i programach reform, o czym informują w sprawozdaniach zgodnie z art. 148 ust. 3 TFUE.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Rady

Przewodniczący / Przewodnicząca
